

OUTCOMES OF AN INITIAL TEACHER TRAINING PROGRAM OF DISADVANTAGED GROUPS IN PRIMARY AND PRESCHOOL EDUCATION

Olga Chiș, Assist. Prof., PhD, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: The Faculty of Psychology and Educational Sciences – Primary and Pree-school Pedagogy specialization – implemented an academic program, the first in new teacher training for disadvantaged groups for educational activities in primary and pre-school (primary and preschool Pedagogy).

The novelty of the program is its defining notes, which distinguish it from other academic programs for initial teacher training.

- *The academic teacher training was designed and built under the authority MECTS in order to optimize the access to education for disadvantaged groups and promote school inclusion of Roma students.*

- *Eligible applicant students were selected based on three criteria related to:*

- (a) *prove that they belong to a community of disadvantaged groups, counties / areas with schools and classes that teach a significant number of Roma,*

- (b) *satisfy the legal requirements for entering the admission session at Babes-Bolyai University, Faculty of Psychology and Educational Sciences and*

- (c) *take, by signature, certain conditions, obligations and responsibilities arising from the agreement granting a scholarship funded from PHARE RO 2003/005-551.01.01 (Lot I) - Contract # 013 (2006-2009) .*

- *Student participation in the academic training program was funded by a scholarship grant, which covered the full cost of tuition, under the law. Payment of the grant was made in cash at the beginning of each session activity.*

- *Pedagogical curriculum for primary and pree-school Babes Bolyai preserved fundamental, specialized binding, voluntary and so on, but also included a package of appropriate discipline answering the educational needs of the Roma: Romani, History, culture and traditions of Roma, Romani language teaching methodology, teaching practice observation and teaching of the Romani language. The duration of the study program in pedagogy and preschool education was three years (academic years 2006-2009) and included a series of 38 students, whose graduates attended the graduation exam in July 2009.*

As the teacher training within the program has essentially the same characteristics of any academic program of initial teacher training, we will focus on the specific features of teacher training project for disadvantaged groups education and preschool pedagogy.

Keywords: *Education, Initial training program, Disadvantaged group, Academic outcomes, Educational programs adapted*

Specializarea Pedagogia învățământului primar și preșcolar, din cadrul Facultății de Psihologie și Științe ale Educației, a derulat un program de nivel academic, în premieră la noi, destinat pregătirii profesorilor din grupuri defavorizate, pentru activități educative la ciclul primar și preșcolar (Pedagogia învățământului primar și preșcolar). Caracterul de noutate al programului constă în notele definitorii ale acestuia, note care îl disting de celelalte programe academice destinate formării inițiale a cadrelor didactice.

- Programul academic de pregătire inițială a profesorilor din grupuri defavorizate a fost conceput și realizat sub autoritatea MECTS (în prezent MEN) cu scopul optimizării accesului la educație și pentru promovarea incluziunii școlare a elevilor din grupurilor dezavantajate.

- Candidații eligibili, studenții au fost selectați în baza a trei criterii corelate: (a) să facă dovada că aparțin unei comunități dezavantajate, din județele / zonele cu școli și clase în care învață un număr semnificativ de elevi din grupuri dezavantajate; (b) să satisfacă cerințele legale privind înscrierea la sesiunea de admitere la Universitatea Babeș Bolyai, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației și (c) să asume, prin semnătură, toate condițiile, obligațiile și responsabilitățile ce decurg din Contractul de acordare a unei burse de studiu cu finanțare de la proiectul PHARE RO 2003/005-551.01.01 (Lot I) – Contract #013 (2006 – 2009).
- Participarea studenților la programul academic de pregătire a fost susținut financiar prin acordarea unei burse de studiu, care a acoperit integral cheltuielile de școlarizare, în condițiile legii. Plata bursei s-a făcut în numerar, la începutul fiecărei sesiuni de activitate.
- Planul de învățământ la specializarea Pedagogia învățământului primar și preșcolar a Universității Babeș Bolyai a conservat disciplinele fundamentale, de specialitate, obligatorii, facultative etc., dar a inclus și un pachet de discipline adecvate nevoilor educaționale ale comunităților dezavantajate: limba maternă; istoria, cultura și tradițiile din grupuri defavorizate; metodică predării limbii materne, practică pedagogică observativă și de predare a limbii materne. Perioada de desfășurare a programului de studiu în Pedagogia învățământului primar și preșcolar a fost de trei ani (anii universitari 2006 – 2009) și a inclus o serie de 38 studenți, a cărei absolvenți au participat la examenul de licență în iulie 2009.

Deoarece programul de pregătire a profesorilor din grupurile dezavantajate are în esență caracteristicile oricărui program academic de formare inițială a profesorilor, nu vom prezenta în detaliu desfășurarea acestuia. Ne vom focaliza pe trăsăturile specifice ale proiectului de pregătire a profesorilor din grupurile dezavantajate în Pedagogia învățământului primar și preșcolar.

Descrierea programului de studiu

Cursurile s-au desfășurat în sistemul de învățământului deschis la distanță, dar cu asigurarea tuturor resurselor și suporturilor necesare (materiale de studiu, tutorat, consultații etc.).

Anul I, II și III de studii s-au desfășurat în conformitate cu calendarul activităților agreed de studenți, formatori și echipa de proiect.

În fiecare semestru, pe parcursul celor trei ani, au avut loc câte două întâlniri de formare (tutoriale) și câte două întâlniri de recapitulări combinate cu examinări. Durata întâlnirilor de tutoriale a fost de maximum 16 de ore, iar cea a întâlnirilor de recapitulare și examinare de maxim 18 ore. De asemenea, în fiecare semestru a fost programată câte o întâlnire de re-examinare, cu rezerva că aceasta va avea loc doar dacă este necesar.

În intervalul dintre sesiunile de formare și sesiunile de examen studenții au primit sarcini de studiu individual și de învățare bazată de proiecte, sarcini care au fost formulate la fiecare disciplină din Planul de învățământ.

La începutul fiecărui an universitar, cursanții au primit suporturile de curs în format electronic pe CD.

Pe grupul de discuții <http://groups.yahoo.com/group/studentphareubb> destinat programului Phare au fost înscriși toți studenții, echipa de proiect și cadrele didactice. Pe acest grup s-au postat toate planificările întâlnirilor, suporturile de curs pentru a spori accesul studenților la informațiile legate de derularea proiectului. Pe lângă documentele de proiect, pe grup s-au realizat și discuții între echipa de proiect și cursanți sau între cursanți.

În fiecare an academic s-au realizat câte două interviuri de optimizare, înregistrate pe baza fișelor de interviu elaborate de membrii echipei manageriale a proiectului.

Examenele s-au desfășurat în câte două sesiuni, în fiecare din cei trei ani de studiu. Pentru anul terminal s-a adăugat o sesiune de restanțe, care a precedat examenul de licență. Fiecare sesiune de examene a fost planificată în zilele de vineri, sâmbătă și duminică, pe durata a două săptămâni consecutive. La fiecare disciplină din planul de învățământ examenul/colocviul a fost precedat de minim două ore de activități tutoriale, în scopul recapitulării materiei predate. De regulă, sesiunile de examene au fost programate în lunile ianuarie – februarie, pentru semestrul I și respectiv în lunile mai-iunie, pentru semestrul II. La acestea s-au adăugat sesiuni de restanțe în lunile februarie și septembrie.

Din rațiuni pedagogice, nu au fost planificate mai mult de patru discipline într-o sesiune de examinare, iar cele patru discipline au fost astfel alese încât formele de evaluare să fie echilibrate și variate – examen, colocviu etc.

Monitorizare, optimizare, evaluare, rezultate

Administrarea pedagogică a programului de studiu a fost realizată printr-un ansamblu de instrumente de monitorizare, optimizare, evaluare și stimulare a participării studenților.

Monitorizarea și optimizarea programului s-a realizat prin chestionare, interviuri, discuții individuale și de grup etc. De exemplu, pe toată durata programului de studiu au fost realizate interviuri individuale de optimizare în șase sesiuni, câte două sesiuni pe semestru, au participat în medie 35 studenți din cei 38 înmatriculați, deci s-au adunat date în peste 200 protocoale de interviu

Prezentăm, în continuare, procedura de lucru și rezultatele obținute într-o sesiune importantă de interviu din parcursul anului I de studiu, interviul de optimizare fiind procedura cea mai frecvent utilizată în monitorizarea și optimizarea parcursului de studiu.

Din documentele de înregistrare a interviului reiese structura interviului este compusă din patru secvențe relativ independente. Aceste patru secvențe reprezintă criterii/teme în baza cărora se va realiza analiza cantitativă și calitativă a datelor.

Prelucrarea cantitativă a datelor de interviu. S-a utilizat o *scală adjectivală cu cinci grade de evaluare*: excelent, foarte bine, bine, satisfăcător și slab, pentru fiecare din cele patru teme/criterii, care au fost operaționalizate astfel:

- Progresul școlar. În interviu studenții au fost invitați să relateze aspect privind nivelul achizițiilor învățării, nivelul de înțelegere a cursurilor, modul de operare cu cunoștințele.
- Aspecte organizatorice. Interviul a fost focalizat pe modul de organizare a programului de studiu, a cursurilor, examenelor, suporturilor primite și necesare în învățare, dificultăți existente ș.a.

- Aspecte personale. S-au notat relațiile studenților cu privire la facilitățile sau barierele personale și familiale care influențează participarea la activitățile de pregătire.
- Diverse. Studenții au fost solicitați să relateze ceea ce ei consideră necesar pentru îmbunătățirea activităților din program, inclusiv aspecte legate de deplasarea lor la cursuri, cazare, masă, resurse de informare, cheltuieli etc.
- La fiecare din cele patru teme de interviu, studenții au fost invitați să ofere cât mai multe detalii în relațiile lor, dar să facă și o evaluare de ansamblu, utilizând scala adjectivală propusă.

În urma prelucrării cantitative a datelor de interviu, s-au obținut în total un număr de 148 aprecieri ale studenților cu privire la calitatea programului de studiu și facilitățile ori barierele personale, aprecieri distribuite în scara de evaluare cu grade adjectivale excelent, foarte bine, bine, satisfăcător și slab sau insuficient. Datele sunt prezentate secvențial, în tabelul 1, tabelul 2 și graficul 1

Tabelul 1: Rezultate generale la interviul de optimizare- studenți din grupuri defavorizate

Nr.Crt. Studenți	Excelent	Foarte bine	Bine	Satisfăcător	Slab	Total
Nr. Crt.						
1. A. M.	1	2	0	1	1	4
2. B. B.	0	2	1	1	0	4
3. B. G.	2	1	1	0	0	4
4. B. Gh.	1	3	0	0	0	4
5. B. N. D.	1	2	1	0	0	4
6. B. V.	0	1	1	1	1	4
7. B. L.	2	2	0	0	0	4
8. C. I.	1	1	0	1	0	4
9. Ci. M.	2	1	0	1	0	4
10. Cr. M.	1	0	2	1	0	4
11. Cu. M.	1	2	1	0	0	4
12. D. I.	0	1	2	1	0	4
13. D. L.	0	1	2	0	1	4
14. D. N.	1	1	1	1	0	4
15. D. A.	1	2	1	0	0	4
16. D. M. A.	0	1	2	1	0	4
17. G. Mo.	1	2	1	0	0	4
18. G. Ma.	0	1	2	1	0	4
19. G. P.	0	2	2	0	0	4
20. G. Ș.	1	2	1	0	0	4
21. H. E.	1	1	1	1	0	4
22. H. M.	0	1	1	0	1	4
23. I. M. C.	1	2	0	1	0	4
24. K. I.	2	2	0	0	0	4
25. L. M.	0	3	1	0	0	4

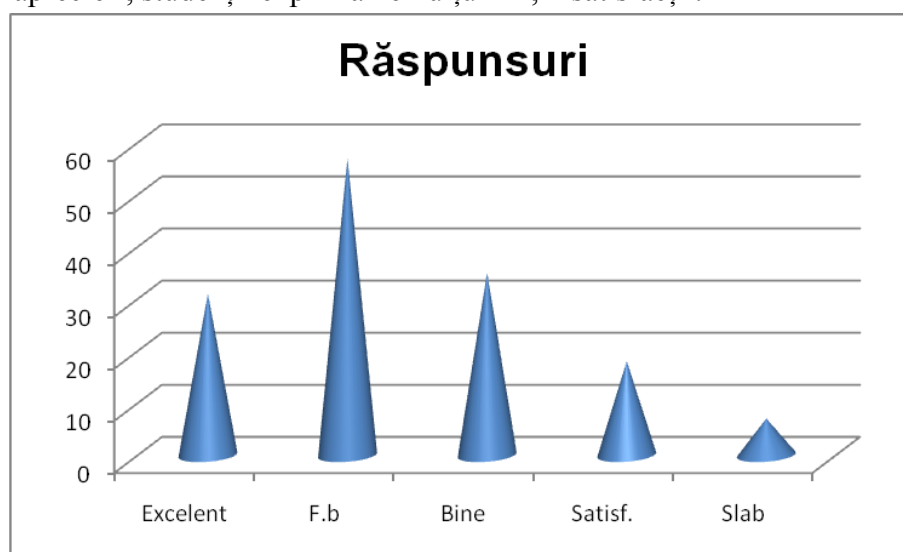
26. M. M.	0	2	2	0	0	4
27. M. E.	1	1	1	0	1	4
28. N. I. T.	2	1	1	0	0	4
29. P. D.	3	1	0	0	0	4
30. R. C.	0	1	1	1	1	4
31. R. M.– D.	0	1	1	1	1	4
32. S. B. C.	0	2	0	2	0	4
33. S. N. J. M.	1	2	1	0	0	4
34. S. G.	2	2	0	0	0	4
35. S. R. I.	0	2	1	1	0	4
36. T. A.	1	1	1	1	0	4
37. V. M.	1	2	1	0	0	4
TOTAL	31	57	35	18	7	148

Tabelul 2: Distribuția răspunsurilor / aprecierilor

Calificative	Excelent	Foarte bine	Bine	Satisfăcător	Slab	Total
Răspunsuri/frecvențe	31	57	35	18	7	148
Procente	20,95	38,51	23,65	12,16	4,73	100
PROCENTE CUMULATE	83,11					
PROCENTE CUMULATE				16,89		

Din 38 studenți înmatriculați la cursuri, au participat la interviu 37. Răspunsurile acestora sunt distribuite astfel: excelent, 31 aprecieri, 20,95%; foarte bine, 57 aprecieri, 38,51%; bine, 35 aprecieri, 23,65%, satisfăcător, 18 aprecieri, 12,16% și slab, 7 aprecieri, 4,73%.

După cum se observă în tabelul 2, s-au calculat procente cumulate pentru aprecierile polarizate, respectiv situate *deasupra mediei*, excelent, foarte bine și bine, pe de o parte și situate *sub medie*, satisfăcător și slab, pe de altă parte. Din așezarea polarizată a aprecierilor, rezultă că în 83,11% din situațiile relatate în interviu, studenții se proiectează pozitiv, iar în 16,89% din aprecieri, studenții exprimă nemulțumiri, insatisfacții.

Graficul 1: Distribuția gaussiană a aprecierilor

Aprecierile studenților se înscriu într-o distribuție normal (curba Gauss), o curbă sensibil accentuată în zona aprecierilor pozitive, așa cum ne arată reprezentarea grafică a datelor (Graficul 1). Distribuția gaussiană a datelor este invocată adeseori ca o premisă, chiar ca o condiție pentru a admite validitatea unor date de cercetare psihopedagogică.

Prelucrarea calitativă a datelor de interviu. În analiza calitativă a aprecierilor studenților am recurs la încadrarea acestora în categorii: + *aprecieri pozitive* ; – *aprecieri negative* și ± *aprecieri neutre sau ambivalente*. S-au introdus în această scară cu trei categorii ideile desprinse din relatările studenților în interiorul celor patru criterii/teme ale interviului. Se obține astfel un tabel de format 3x4 în care sunt reprezentate toate în categorii, toate aprecierile înregistrate în interviu (tabelul 3).

Categorii/ Teme	+ Aprecieri pozitive (număr)	- Aprecieri negative	± Aprecieri ambivalente/ neutre
Progresul școlar	Profesorii sunt buni, înțelegători. Studenții sunt mulțumiți. Profesorii predau plăcut, accesibil. Se învață lucruri noi, interesante. Cunoștințele sunt bine organizate. Profesorii explică bine. Este interesant, se învață despre elevi. Este mândru că a intrat în program. Îi place să lucreze cu copiii. Ce învață folosește în profesie. Foarte mulțumit de situația școlară. Este încântat că va avea o diplomă. Este mai bine văzut în comunitate. A învățat un mod mai bun de a învăța. Învață mult din orele de curs, peste 70%. Cadrele didactice sunt foarte bine pregătite. Profesorii se străduiesc să asigure înțelegerea cunoștințelor. Facultatea este o provocare. Simte că s-a schimbat în relațiile cu ceilalți	Dificultăți în înțelegere Se învață greu limba romani Este mai dificil decât a anticipat Profesorii sunt prea îngăduitori Îi este rușine să întrebe când nu înțelege Informația este prea multă Lipsă de unitate între cursuri Limbajul academic e prea complicat Este dificil pentru că nu a fost în școală Este îngrijorat de viitor Are puțin timp de studiu Regretă că nu este mai tânăr Profesorii vorbesc în cuvinte complicate	Așteaptă să finalizeze Nu este decis dacă va lucra în școală Nu sunt probleme
Aspecte organizatorice	Cursurile sunt organizate excelent. Cazarea este foarte bună. Toate sunt cum trebuie. Bursa este binevenită. Programul la sfârșit de săptămână este optim. Este înțelegere între studenți și profesori. Programul funcționează bine. Materialele	La cazare nu este suficientă curățenie. Bursa să fie mai mare. Pauzele sunt prea mici. Iarna este frig în spațiul de cazare.	Este în limite normale. Fără bursă nu s-ar fi putut studia Nimic de spus.

	didactice sunt bune. Află informații de pe grupul Yahoo. Este bine că se fac recapitulări înainte de examen. Apreciază profesorii pentru modul cum comunică cu studenții.	Timpul pentru un curs este prea scurt.	Nu este cazul. Cu sau fără probleme participă la cursuri.
Aspecte personale	Nu sunt probleme sau dificultăți. Nu amestecă problemele de acasă cu cele de la școală. Sunt problem, dar merită efortul de a participa la cursuri. Face față problemelor existente. Șefii de la locul de muncă sunt înțelegători. Are copii care îi stimulează frecventarea facultății.	Se suprapun activitățile cu cele de la a doua facultate. Vin la cursuri de la mare distanță. Are copii mici. Învăță mai mult noaptea. Sunt îngrijorări pentru familie. Religia nu îi permite să participe la cursuri sâmbăta.	
Aspecte diverse	Nu sunt problem deosebite. Este bine să se păstreze bursele. Colegii se înțeleg bine. Este acces la internet. Mulțumește pentru că a fost admisă în program. Așteaptă să facă practica pedagogic. Dorește să continue studiile la master. Propune să se organizeze cursuri pentru părinții din grupuri defavorizate.	Nu s-au făcut alegeri pentru un responsabil de an. Colegii nu se ajută între ei. Multiplicarea cursurilor costă mult. Cursurile sunt obositoare.	

Din analiza datelor prezentate în tabelul 3 se observă o ușoară dispersie a aprecierilor în cuprinsul tuturor ariilor tematice, dar mai ales plasarea aceleași sau acelorași aprecieri când la tema 1: progresul școlar, când la tema 2: Aspecte organizatorice. Este evidentă corelația, suprapunerea aspectelor referitoare la progresia învățării și organizarea programului de studiu și de aceea operatorul de interviu a permis studenților să plaseze aprecierile în oricare arie tematică.

A doua remarcă este următoarea: la primele două arii tematice din interviu, numărul aprecierilor pozitive este de departe mai bogat decât numărul aprecierilor negative și ambivalente. Notăm că, în general, aprecierile pozitive menționate în tabel au fost relatate destul de des în interviu, de mai mulți studenți, în timp ce aprecierile negative și cele ambivalente au fost mai personalizate, fără repetiții. Așadar, aprecierile pozitive asupra programului de studiu sunt purtătoare ale opiniei de grup, ele reflectă modul în care grupul de studenți este gratificat de programul de studiu. Acest aspect este în deplină consonanță cu datele cantitative, respectiv cu distribuția cantitativă a aprecierilor. Aprecierile negative sunt evidente purtătoare ale dificultăților individuale, care apar fie ca decalaj între nivelul și complexitatea sarcinilor de studiu, pe de o parte, și capacitățile rezolutive ale studentului, pe de altă parte, fie ca dificultăți în relație cu familia, dificultăți economice, sociale, de natură medicală, de natură relațională etc. Notăm că sprijinul echipei de proiect pentru optimizarea programului de studiu a pornit tocmai de la aceste aprecieri negative, personalizate, ceea ce a contribuit la valorizarea cât mai deplină a potențialului fiecărui student pe durata anilor de studiu.

În sfârșit notăm că studenții au apreciat programul de studiu în mod pozitiv, îndeosebi prin sublinierea următoarelor atribute: flexibilitate, noutate, atmosferă deosebită, concordanță cu necesitățile lor, cadre didactice profesioniste, cursuri structurate, de ținută, accesibile, predare plăcută, materiale interesante, organizare bună, suport, sprijin continuu, susținere financiară prin burse etc. La celălalt pol, sunt enunțate dificultățile și barierele personale, familiale, profesionale ș.a. Angajamentul studenților în activități pentru susținerea familiei, familiile adeseori numeroase și cu tradiția vieții împreună, sănătatea, confesiunea religioasă au fost principalele aspecte menționate de studenți ca obstacole în activitatea lor academică.

Evaluarea studenților și rezultatele școlare reprezintă o componentă importantă a programului de studiu. În acest demers, echipa de proiect a aplicat sistemul de examinare, notare și evidență a parcursului școlar stabilit prin regulamentele Universității Babeș Bolyai și a Facultății de Psihologie și Științe ale Educației.

În tabelul 4 sunt prezentate rezultatele medii obținute de studenți pe parcursul anilor de studiu, precum și rezultatele medii obținute la examenul de licență.

Tabelul 4: Rezultate medii pe ani de studiu și la examenul de licență

Nr. Crt.	Numele si prenumele	Nr. Matr.	Media an. I	Media an. II	Media an. III	Media generală	Media la licență
1	A.M.M.	1	8.75	8.19	8.45	8,47	10
2	B.G.	3	7.86	7.90	7.35	7,72	8,00
3	B.N.D.	4	8.02	8.40	7.80	8,08	8,00
4	B.G.	5	8.21	8.14	7.50	7,97	9,00
5	B.E.B.	6	8.40	8.39	7.60	8,15	9,50
6	B.V.	7	7.91	7.56	7.21	7,58	8,50
7	B.L.	8	8.50	8.75	8.63	8,62	8,50
8	C.M.L.	11	8.78	9.04	7.98	8,62	10
9	C.I.	41	6.95	8.03	7.78	7,57	8,00
10	C.M.	10	8.04	8.30	8.56	8,29	7,00
11	C.M.	12	8.42	8.51	8.06	8,34	10
12	D.M.A.	13	8.09	7.80	7.93	7,94	8,75
13	D.L.A.	14	8.82	8.96	8.52	8,78	8,00
14	D.I.	15	8.25	8.61	7.63	8,18	8,75
15	D.A.	16	7.56	7.96	6.91	7,50	8,75
16	D.N.	17	7.30	7.81	7.45	7,52	8,50
17	G.S.E.	18	8.84	8.96	8.17	8,68	10
18	G.P.M.	19	7.34	7.81	7.24	7,47	8,50
19	G.M.	20	6.88	8.01	7.39	7,41	6,00
20	G.M.	21	8.29	8.91	8.37	8,58	9,25
21	H.M.	22	7.00	7.35	7.09	7,14	7,00
22	H.E.	26	8.92	8.74	8.24	8,65	8,00
23	I.C.	27	8.43	8.28	7.65	8,14	8,75
24	K.I.	23	7.49	7.67	7.60	7,58	8,75
25	K.E.A.	24	8.17	8.41	7.54	8,06	8,00
26	L.M.	25	8.82	0.00	0.00	0	0

27	M.M.	40	7.98	8.15	8.02	8,05	9,25
28	M.E.	42	7.60	7.76	8.35	7,88	8,25
29	N.I.T.	28	7.61	7.97	7.25	7,62	9,00
30	P.D.M.	29	8.74	8.84	8.09	8,58	10
31	R.M.D.	30	7.73	8.02	7.04	7,62	8,50
32	R.C.E.	32	7.82	7.98	7.17	7,68	6,00
33	S.G.	33	7.34	7.63	7.65	7,53	6,50
34	S.B.C.	34	7.16	7.31	6.67	7,06	6,00
35	S.R.I.	35	8.35	8.87	7.95	8,40	6,00
36	S.N.M.	36	7.36	7.56	6.95	7,30	8,50
37	T.A.D.	37	7.30	7.70	6.41	7,16	7,00
38	V.M.	39	7.76	7.31	6.85	7,33	8,00
Medii generale			7.95	8.15	7.65	7.92	8.28
Valori maxime (cea mai mare medie)			8,92	9,04	8,63	8,78	10
Valori minime (cea mai mică medie)			6.88	7.31	6.41	7.06	6.00

Lectura datelor înscrise în tabelul de mai sus relevă că tendința centrală, valori medii, dispersia notelor, diferențe între mediile maxime și mediile minime etc. Sunt specifice grupului de participanți în studiul nostru. Astfel, de exemplu, este evidentă constanța rezultatelor, în fapt a performanțelor studenților din grupuri dezavantajate pe parcursul celor trei ani de studiu. Mediile grupului sunt: 7.95 în anul I; 8.15 în anul II; 7.65 în anul III și 7.92 în toți cei trei ani. Diferența între cea mai mare medie, 8.15 și cea mai mică medie, 7.65 este mult sub un punct, doar de 0.53 sutimi. De asemenea și rezultatele la examenul de licență (8.28) sunt apropiate de mediile obținute de studenți în anii de studiu.

Constatări enunțate mai sus conduc la ideea unui portret statistic al studenților, portret statistic dincolo de care se află trăsături individuale și de grup de asemenea specifice grupului de studenți din grupuri dezavantajate. Semnalăm că în grupul de studenți nu identificăm performanțe constante de excelență, peste 9 ori 10, cum apar adeseori în comunitățile de studenți. Evidențiem, de asemenea că nu identificăm performanțe mediocre, la limita trecerii anului de studiu, cum de asemenea apar în comunitățile de studenți. Grupul studenților din grupuri defavorizate este unul de performanță ușor peste nivelul mediu, iar această performanță rămâne constantă printr-un efort sistematic demonstrat de-a lungul anilor de studiu.

Constatări privitoare la tabloul specific al rezultatelor studenților din grupuri dezavantajate au fost puse spre verificare prin comparații directe cu rezultatele grupului de studenți, ambele grupuri înmatriculate în 2007 la Pedagogia Învățământului Primar și Preșcolar, forma de învățământ IDD.

Tabelul 5: Comparații între parcursul academic și rezultatele studenților din grupuri dezavantajate și rezultatele studenților înmatriculați în afara programului PHARE (examene de licență, sesiunea iunie 2009)

Note/ Studenți	Înmatriculați în 2007	Note de 10	Note peste 9	Note peste 8	Note sub 8	Licențiați în 2009
Studenți înmatriculați în programul	38	5	5	18	9	37

PHARE						
Studenți înmatriculați în afara programului PHARE	64	13	15	11	11	45
Diferențe	26	8	10	7	2	8

Cu privire la parcursul academic, potrivit datelor din tabelul 5, au fost înmatriculați 64 studenți neromi și au absolvit, cu examen de licență 45. Diferența, ca număr de studenți între cele două grupe, se reduce de la 26, în anul I la 8 în examenul de licență. În timp ce la grupul de studenți nu au terminat studiile 19 studenți, la grupul de studenți din grupuri defavorizate un singur student a fost exmatriculat.

Există diferențe între cele două grupe de studenți și în privința rezultatelor obținute la examenul de licență (examen desfășurat în condiții identice și cu aceleași comisii). De exemplu, mai puțin de 30% din studenții din grupuri defavorizate obțin note de 9 și 10 (10 studenți din 37), în timp ce studenții neromi obțin aceleași note în proporție de peste 62% (28 studenți din 45).

Potrivit observațiilor noastre, coroborate cu datele de interviu, cu tematica dezbaterilor individuale, cu rezumatele statistice ale rezultatelor de parcurs și finale, grupul studenților din grupuri defavorizate s-a manifestat ca un grup puternic orientat spre sarcină, puternic determinat la autodepășire, cu disponibilitate la efort, cu voința de a valorifica cât mai deplin șansa de a obține calificare în Pedagogia învățământului primar și preșcolar. Apreciem că rezultatele academice bune, obținute de studenții din grupuri defavorizate sunt o măsură bine determinată a capacităților și a eforturilor lor și acestea se vor exprima și dezvolta în carieră și în programele de formare profesională continuă.

BIBLIOGRAFIE:

- Ainscow, M. (1994) *Special Needs in the Classroom: A Teacher Education Guide*. London: Jessica Kingsley/Paris: UNESCO.
- Alexandrescu, G., (2006). *Copiii rromi din România*, Mini Print IMAS S.A.
- Andruszkiewicz, M., (2006). *Desegregarea școlilor – progrese și provocări*. Experiențele Programului, PHARE 2003.
- Banks, J.A (2003). Multicultural Education. Historical Development, Dimensions, and Practice, în Banks, J.A. și Banks, C.A.M. (ed.). *A Handbook of Research on Multicultural Education*, Ediția a II-a, Jossey-Bass, p. 4-7
- Barbu, G., (1998). *Copiii și familiile sărace, Calitatea vieții*, nr. 1-2/1998, Revista Calitatea, UNICEF, INS, ANPCA.
- Bobbitt, J. F., (1918). *The Curriculum*. Boston: Houghton Mifflin.
- Bocoș, M., (2002). *Instruire interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
- Chiș, V., (2001). *Activitatea profesorului între curriculum și evaluare*, Ed. PUC, Cluj-Napoca.

- Chiș, V., (2005). *Pedagogia contemporana. Pedagogia pentru competente*, Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca.
- Chiș, V., Markus, Olga (2008). *The Context for the Study on Roma Education - From Theory to Empirical Facts*, Educatia 21, casa Cărții de Știință, Cluj Napoca, pag. 33-47.
- Ciolan, L., (2000). *Pași către școala interculturală*, Ed. Corint, București
- Cucoș, C., (2000). *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale.*, Iași, Editura Polirom.
- Liégeois, J.P., (2008) *Roma in Europe*, Council of Europe.
- Moisa, F., (2000). *Experiente, Realizări si Perspective asupra Programelor pentru Romi*, Cluj Napoca, Seminar internațional având ca tema problematica romilor, ianuarie 2000.
- Sarău, G., (2002). *Reușita modelului românesc privind educația pentru rromi și predarea limbii materne romani*, în vol. Tineret. Minorități naționale. Democrație”, Editura Kham, București.